

Rapport | 2015-11-03

Handlingsplan "stävjande av fusk och bedrägeri"

Roger Svanborg
Kommunstrateg
Kommunstyrelsens kontor
Telefon (direkt): 08 5230 1225
E-post: roger.svanborg@sodertalje.se

Innehållsförteckning

Utgångspunkter för handlingsplanen	3
1. Fusk från leverantörer	3
2. Fusk med bidrag till enskilda	3
3. Fusk inom boendesektorn	4
4. Mutor och bestickning	4
5. Samarbeten och övergripande insatser	5
6. Påverkansarbete	5
7. Organisation och resurser	6

Utgångspunkter för handlingsplanen

Utredningen visar att kommunen på många områden behöver ha verktyg för att stävja fusk och bedrägeri. Handlingsplanen är inriktad på att stärka efterlevnaden och höja medvetenheten om risken för fusk och bedrägeri på alla nivåer i organisationen.

Erfarenheter från offentlig verksamhet i allmänhet, men även från kommunens egna slutsatser, visar att upphandling är ett stort riskområde. Flera av förslagen i handlingsplanen syftar därför till att stärka kompetens och agerande i upphandling. Kommunen ska bli bättre på att reglera förhållandena i kravställande och avtal så att sund konkurrens och seriösa leverantörer gynnas.

Handlingsplanen har också förslag på olika insatser som stärker samarbete med externa aktörer. Kommunens egna åtgärder behöver matchas med att agera tillsammans med andra för att kunna nå större effekt. Fusk mot välfärdssystemet är just ett fusk mot systemet.

Utredningen visar också att det behövs en ökad övergripande kontroll och även ett ökat stöd till verksamheterna för att stärka kommunens agerande mot fusk och bedrägeri.

1. Fusk från leverantörer

1. Upphandlingskompetensen och avtalsskrivning kring tjänstepphandling behöver specialiseras genom att team med rätt kompetens sätts samman för respektive upphandlingsprocess. Kompetens från upphandling, juridik och ekonomi är obligatoriskt.
2. Som rutin ska en särskild ekonomisk riskanalys göras innan upphandlingsunderlag fastställs. Detta för att upptäcka ev. dolda kostnadsdrivande eller andra negativa effekter av de tänkta avtalsvillkoren.
3. En utredning ska genomföras i samarbete med externa aktörer, som Skatteverket och Konkurrensverket, för att ta fram formuleringar kring avtalsvillkor som så långt som möjlig bidrar till att stärka kommunens position och rättigheter som beställande part.
4. Kommunen ska utreda behovet av att anställa en jurist med kompetens inom avtal och upphandling.
5. Införa rubrik ”kommunens arbete för sund konkurrens” i upphandlingsunderlag där arbetet mot korruption, fusk och bedrägeri beskrivs.

2. Fusk med bidrag till enskilda

1. Särskilda FUT-utredare (Felaktiga UTbetalningar) ska utveckla rättssäkerhet och likställighet i handläggningen av ekonomiskt bistånd, i vilket det ingår att utarbeta och förtydliga rutiner och processbeskrivningar gällande:
 - handläggningen av bidragsbrott
 - rutiner för polisanmälan enligt lagen för Bidragsbrott
 - återkrav och kommunens rutiner indrivning av felaktigt utbetald ersättning

2. En analys av risken för fusk och bedrägeri, med utgångspunkt i en processkartläggning, ska genomföras i kommunens handläggning av försörjningsstöd och myndighetsutövning.
3. Kommunens ska utveckla ett lokalt samarbete med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Skatteverket kring förebyggande arbete med fusk mot bidragssystemen.

3. Fusk inom boendesektorn

1. Telge Bostäder ska öka kontrollen för upptäckt och stävjande av fusk med bolagets bostäder och stärka sina rutiner rörande (förslagen är avstämnda med Telge Bostäder):
 - agerande på tips om fusk med boende.
 - identitetskontroll om en person begär ut ett förstahandskontrakt.
 - säkerställa att inte andra sorters lokaler än bostäder, felaktigt används som bostäder samt skilja hyresgäst från kontraktet om så är fallet.
 - rutiner för att säga upp hyreskontrakt vid upptäckt av oegentligheter.
 - bevakning av försäljning av förstahandskontrakt.
2. Telge Bostäder ska kvalitetssäkra rutiner för uthyrning av lägenheter och processen för tecknande av kontrakt. Granskning av intyg som kan vara förfalskade samt regelbundna interna stickkontroller ska vara en del av kvalitetssäkringen.
3. Kommunen ska öka sin regelbundna besöksuppföljning till 2-4 gånger per år och dokumentera vilka som bor i lägenheter med kommunkontrakt, för att säkerställa att rätt person/er bor i bostaden och att den används enligt kraven för boendet.
4. Kommunen ska se årligen se över rutiner och riktlinjer samt delegation för tilldelning och uppföljning av kommunkontrakt.
5. Kommunen ska i samband med delårsbokslut och årsbokslut redovisa effekterna av villkoret som infördes våren 2015 rörande rutinen att en person som ansöker om försörjningsstöd måste kunna redovisa hela kontraktskedjan.
6. Kommunen ska etablera en samverkansgrupp med privata fastighetsägare, Telge Bostäder och kommunens Försörjningsstöd, för att skapa ett enhetligt agerande i arbetet med att stävja fusk inom boendesektorn i Södertälje.
7. Kommunen ska tillsammans med andra myndigheter och aktörer utarbeta förslag på förändrad lagstiftning för att motverka handel med bostäder och otillåten andrahandsuthyrning.

4. Mutor och bestickning

1. En utbildningsplan kring korruption och otillbörlig påverkan ska tas fram och innehålla moment kring:
 - Introduktion för nyanställda
 - Grundläggande utbildning för alla anställda

- Specialanpassad utbildning för anställda i särskilt utsatta verksamheter
 - Utbildning för chefer i särskilt utsatta verksamheter
 - Utbildning för förtroendevalda inom ramen för ”nypolitikerutbildningen”
2. Alla verksamheter ska årligen genomföra riskanalyser inom SMART.
 3. SMART:s verktyg för riskanalys ska anpassas efter SKL:s mall om självskattning.
 4. Kommunens interna riktlinjer/policys angående mutor och korruption ska uppdateras och förses med ”senastdatum” för när den ska revideras.
 5. Riktlinjer ska upprättas angående hur en misstanke om korruption/oegentlighet ska hanteras internt, inklusive när och hur en misstänkt oegentlighet ska polisanmälas.
 6. En riskanalys ska genomföras kring kommunens hantering av ekonomiska stöd och bidrag till näringsliv och föreningar.

5. Samarbeten och övergripande insatser

1. Övergripande riktlinjer för ”Agerande mot fusk och bedrägeri mot kommunen” ska arbetas fram.
2. Kommunens ska genomföra en övergripande analys av risken för kriminalitet mot välfärden tillsammans med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Skatteverket.
3. Den lokala myndighetssamverkan (LUC) som startade i samband med den myndighetsgemensamma insatsen mot organiserad brottslighet, ska vidareutvecklas.
4. Kommunens ska delta i kunskapsnätverk med andra kommuner för erfarenhetsutbyte och framtagande av metoder för att motverka fusk och bedrägeri mot kommunerna.
5. Kommunens ska för att öka förmågan och förutsättningar att stävja fusk och bedrägeri mot kommunen, etablera en kompetensgrupp med externa aktörer kring kriminalitet i välfärden.
6. Kommunstyrelsen ska inom ramen för kommunstyrelsens egna interna kontroll, stärka uppföljningen av socialnämndens, omsorgsnämndens och äldreomsorgsnämndens arbete mot fusk och bedrägeri.
7. Kommunen ska utreda möjligheterna till ett samverkansavtal med Skatteverket enligt modell som i Västra Götaland Regionen, för fördjupat samarbete och informationsutbyte.

6. Påverkansarbete

1. Kommunens ska arbeta för ändrad lagstiftning inom bostadsområdet, t.ex.
 - att myndigheter ska få ökade möjligheter att dela information om vid misstanke om fusk inom boendesektorn.
 - att all form av uthyrning av boende måste ha hyresvärdens godkännande.
2. Kommunen ska påtala behov av ändrad sekretesslagstiftning för att kunna stävja kriminalitet mot välfärden och adressera den statliga utredningen förslagen.

7. Organisation och resurser

1. Huvudelen av arbetet med åtgärderna i handlingsplanen ligger inom ramen för vad som redan åligger verksamheterna idag inom ansvaret för att driva verksamheterna ändamålsenligt och effektivt i allt vad det innebär. Åtgärderna är i flera delar ett stärkande av befintliga rutiner, processer och handläggning.
2. Det finns behov av en övergripande samordning, kontroll och stödverksamhet för arbetet mot fusk och bedrägeri. Ställningstaganden om organisatoriska och ekonomiska konsekvenser kommer att formuleras i samband med Mål och Budget 2017.
3. Kommunens saknar tillräcklig juridisk kompetens och resurs för upphandling och avtal. Förslaget är att en tjänst inrättas med särskild kompetens inom upphandling. Resursen bedöms att med marginal kunna finansieras genom minskat köp av externt juriststöd, framförallt inom social-och omsorgskontoret samt samhällsbyggnadskontoret.